

Helsingin kaupungin liikennelaitos
OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.6.2013

HKLjk 22.8.2013

Yhteisön nimi: Helsingin kaupungin liikennelaitos/konserni

Ajalta: 1.1.-30.6.2013

Toimintaympäristö ja toiminta

HKL toimii raitiovaunu- ja metroliikenteen tuottajana sekä Helsingin raideliikenneinfran kehittämisestä ja ylläpidosta vastaavana organisaationa. HKL tuottaa liikenne- ja infrapalveluja Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle. HSL vastaa Helsingin seudun joukkoliikenteen järjestämisestä.

HKL:n toiminta perustuu raitiovaunu- ja metroliikennettä sekä Suomenlinnan liikennettä koskeviin liikennöintisopimuksiin sekä joukkoliikenneinfran kehittämistä ja ylläpitämistä koskevaan infrasopimukseen. Liikennöintisopimuksilla HSL ostaa HKL:ltä liikennepalveluja, infrasopimuksella HSL taas osallistuu HKL:n omistaman infran pääoma- ja ylläpitokustannuksiin.

Metro- ja raitioliikenteen matkustajamäärät ovat lisääntyneet tammi-kesäkuussa edellisen vuoteen verrattuna. Metroliikenteessä tehtiin 33,2 milj. matkaa (2012: 32,1) ja raitioliikenteessä 29,1 milj. matkaa (2012: 28,1).

Tuottavuuden parantaminen ja mittaus

HKL:n tuottavuusmittarin suoritteena käytetään raitio- ja metroliikenteen paikkakilometrejä painotettuna liikennöinti- ja infrakorvauksien indeksien mukaan. Panoksena mittarissa käytetään kokonaismenoja.

HKL:n tuottavuusindeksi alkaa vuodesta 2010 (2010=100). Indeksiluku on ennusteen mukaan 104 (2012: 105).

Liikevaihto ja tulos

Koko vuoden liikevaihdon arvioidaan olevan 148,4 milj. euroa eli 1,6 milj. euroa tulosbudjettia vähemmän. Liikevaihto koostuu HSL:ltä laskutettavista raitio-, metro- ja lauttaliikenteen liikennöintituloista sekä joukkoliikenneinfran ylläpitotuloista ja kaupungin tuesta infrainvestointien pääomakuluihin. Suomenlinnan henkilöliikenteen liikennöintikorvaustuloja HSL:ltä on toteutumassa 0,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän ja vastaavasti metroliikenteen liikennöintikorvaustuloja 0,4 milj. euroa vähemmän.

Liiketoiminnan muita tuottoja on kertymässä 5,3 milj. euroa budjetoitua enemmän. Liiketoiminnan muissa tuotoissa on mukana Töölönkadun asuinkiinteistöstä saatava 4,5 milj. euron myyntivoitto, jota ei ole mukana budjetissa.

Palvelujen ostoja on toteutumassa 1,5 milj. euroa budjettia vähemmän. Suomenlinnan henkilöliikenteen liikennöintikorvauksia ovat toteutumassa 0,5 milj. euroa budjetoitua vä-

hemmän. Myös rakennusten ulkopuhdistuksia on toteumassa 0,4 milj. euroa ja liikennevälineiden huoltoja 0,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Henkilöstökulut ja rahoituskuluja on molempia toteutumassa 0,5 milj. euroa budjetoitua pienempinä. Sen sijaan aineita ja tarvikkeita sekä poistoja on toteutumassa budjetoitua enemmän.

Koko vuoden tulosenuste ennen tilinpäätössiirtoja on 7,7 milj. euroa eli 4,7 milj. euroa budjetoitua parempi (ilman korvausta peruspääomalle tulosenuste ennen tilinpäätössiirtoja on 16,2 milj. euroa).

HKL:n koko vuoden tulosenuste tilinpäätössiirtojen jälkeen on 2,2 milj. euroa.

Investoinnit

Investointien toteutumisennuste on 116,8 milj. euroa, kun tulosbudjetin investoinnit ovat 147,3 milj. euroa. Uuteen Koskelaan varikkoon budjetoidusta 10,0 milj. eurosta on toteumassa 0,3 milj. euroa ja bussijokeriin varatuista 16,5 milj. eurosta on toteutumassa 6,0 milj. euroa.

Tilikauden suurimmat investoinnit ovat automaattimetron maksut 19,1 milj. euroa, metrovarikon rakentaminen 12,9 milj. euroa, uusien metrovaunujen ennakkomaksu 12,6 milj. euroa, vanhojen metrovaunujen automatisointi 7,5 milj. euroa ja uudet raitiovaunut 7,2 milj. euroa.

Rahoitus

HKL:n kassavarat ovat -5,8 milj. euroa 30.6.2013 (31.12.2012: -13,5). Vuoden 2013 lopussa käytettävissä olevien kassavarojen (rahavarat ja kaupungin yhdystili) ennustetaan olevan 4,3 milj. euroa.

HKL nostaa uutta ulkoista lainaa 97,0 milj. euroa vuonna 2013 (TB: 115,0).

Vastuusitoumukset

HKL:n lainat kaupungilta ovat 25,0 milj. euroa ja muut lainat 100,0 milj. euroa 30.6.2013. Muista lainoista 50,0 milj. euroa on nostettu Pohjoismaiden investointipankilta ja 50,0 milj. euroa Euroopan investointipankilta.

Henkilöstö

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 106 henkilöä 30.6.2013 (30.6.2012: 1 097). Vuoden 2012 lopussa henkilöstömäärä oli 1 023. Keskimäärin tammi-kesäkuussa henkilöitä oli 1 039, kun vastaavalla kaudella vuonna 2012 henkilöitä oli keskimäärin 1 032.

Henkilöstökuluja on kertynyt tammi-kesäkuussa 24.658.006,05 euroa (2012: 23.525.027,19).

Merkittävät tapahtumat liikelaitoksen toiminnassa raportointijaksolla ja tulevaisuuden näkymät

HKL:n tavoiteohjelmassa 2010 – 2015 on asetettu konkreettiset tavoitteet HKL:lle. Ohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti. Alkuvuoden toteutumaseurannan mukaan ohjelmassa vuodelle 2013 asetetut tavoitteiden toteutuma-arvio (osatavoitteiden painotettu keskiarvo asteikolla 1-5) on 3,10 pistettä kun tavoite on 3,47 pistettä.

Osavuositarkastuksen aikana valmistuivat Siilitien metroaseman peruskorjaus ja Vuosaaren sähkönsyöttöasema. Kauden aikana käynnistyi Hakaniemen raitiovaunupysäkkialueen perustusten ja raiteiden uusiminen. Metrovarikolla työt jatkuivat. Meneillään olevista liukuportaiden peruskorjauksista mainittakoon Kampin pitkien liukuportaiden peruskorjaus.

Automaattimetron tilanne pysyi edelleen kriittisenä. Kesän 2012 etenemissopimuksessa sovittuun aikatauluun Siemens ilmoitti joulukuussa 2012 merkittävän poikkeaman, jonka mukaan kolmen ensimmäisen M100-junayksikön automatisoinnin valmistuminen siirtyy kuudella kuukaudella joulukuusta 2012 kesäkuuhun 2013. Tämän aikataulutavoitteen Siemens saavutti osittain kun M100-junat pysyttiin katsastamaan, osin puutteellisina, kesäkuussa. Junien turvallisuustarkastukset olivat kuitenkin vielä tällöin kesken ja jo tuolloin kävi ilmeiseksi, että ne saadaan tehtyä vasta elokuuhun mennessä, jolloin M100-sarjan kolme ensimmäistä junaa voidaan palauttaa liikenteeseen ja Siemensille voidaan luovuttaa kolme M200-sarjan junaa automatisointia varten.

Kesällä tapahtunut viivästys siirsi vastaavasti eteenpäin M200-sarjan kolmen ensimmäisen junayksikön automatisointia sekä kaikkien loppujen junayksiköiden sarjatuotantona tehtävää automatisointia. Projektin kokonaisaikatauluun eli Länsimetron käynnistymiseen vuoden 2015 lopulla ei kuitenkaan ole tullut muutosta. Aikataulun pitäminen edellyttää Siemensiltä kuitenkin sekä nopeuttamistoimia että nyt suunniteltujen aikataulujen pitämistä.

Tällä hetkellä projekti siis etenee etenemissopimuksessa 2012 päätetyn kokonaisaikataulun mukaisesti niin, että Länsimetro voidaan ottaa liikennekäyttöön sovitun mukaisesti vuoden 2015 lopulla. Siemensin ilmoituksen mukaan täysin automaattiseen ajoon siirtyminen (liikennöinti ilman kuljettajia) siirtyy kuitenkin kaksi kuukautta myöhempään ajankohtaan eli loppusyksyyn 2016.

Länsimetron rakentaminen on laajasti käynnissä. Ajotunnelit on louhittu ja ratatunneleista oli kesäkuun loppuun mennessä louhittu 25.895 m (93,2 % kokonaispituudesta). Helsingissä ratatunneleista on louhittu 99,9 % ja Espoossa 90,4 %. Ensimmäiset asemien rakentamisurakat ovat alkaneet.

Ensimmäisen uuden raitiovaunun roll-out-tilaisuus oli Otanmäessä 13.6. ja vaunu saapui Helsinkiin 25.6. Vaunun testit alkoivat välittömästi. Toinen vaunu saapuu Helsinkiin mar-

raskuussa. Varsinaiset toimitukset (38 vaunua) ajoittuvat vuosille 2015-2018. Sopimus sisältää myös kolme optiota yhteensä 90 vaunun toimittamisesta vuosien 2018-2026 aikana.

Metrovaunujen hankintaprosessi jatkui suunnitteluvaiheella. Sopimuksen mukaan HKL hankkii CAF:ilta 20 junaa. Junat ovat 90 metriä pitkiä ja vastaavat pituudeltaan nykyisiä kahden yksikön (4 vaunun) junia.

LIITTEET

- Liite 1: Tuloslaskelmaennuste
- Liite 2: Tuloslaskelma
- Liite 3: Tase
- Liite 4: Rahoituslaskelmaennuste
- Liite 5: Investoinnit
- Liite 6: Tunnusluvut
- Liite 7: Tunnuslukujen laskentaperusteet
- Liite 8: Suoritteet

<u>TULOSLASKELMAENNUSTE</u>	KOKO VUOSI		
	Tilinpäätös 2012	Tulosbudjetti 2013	Ennuste 2013
Liikevaihto	139 721	150 002	148 420
Valmistus omaan käyttöön	4 811	5 182	5 259
Liiketoiminnan muut tuotot	18 285	15 935	21 257
Aineet, tarvikkeet	-14 914	-15 330	-16 040
Palveluostot	-30 869	-32 981	-31 479
Henkilöstökulut	-53 418	-55 782	-55 299
Poistot	-31 059	-33 569	-34 099
Muut kulut	-7 169	-7 352	-7 768
Liikevoitto	25 387	26 106	30 251
Rahoitustuotot	37	10	28
Rahoituskulut	-20 864	-23 075	-22 567
Voitto ennen satunnaiseriä	4 559	3 041	7 713
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja	4 559	3 041	7 713
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-6 575	2 216	1 850
Vapaaehtoisten lisäys (-)/vähennys (+)	3 870	-5 256	-7 337
Tilikauden voitto/tappio	1 854	0	2 226

TULOSLASKELMA

TOTEUMA JAKSOLTA : 1.1.-30.6

	2013	2012
Liikevaihto	72 212	70 770
Valmistus omaan käyttöön	1 806	1 226
Liiketoiminnan muut tuotot	7 747	8 344
Aineet, tarvikkeet	-8 091	-7 309
Palveluostot	-11 167	-14 661
Henkilöstökulut	-24 658	-23 525
Poistot	-16 675	-15 370
Muut kulut	-3 178	-2 920
Liikevoitto/-tappio	17 995	16 554
Rahoitustuotot	23	4
Rahoituskulut	-11 008	-10 843
Voitto ennen satunnaiseriä	7 010	5 715
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja	7 010	5 715
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	742	914
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	375	0
Tilikauden voitto/tappio	8 128	6 629

TASE

	Ennuste 31.12.2013	Tase 31.12.2012
--	-------------------------------	----------------------------

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet	1 322	1 031
Aineelliset hyödykkeet	635 197	552 816
Sijoitukset	33 297	33 295
Pysyvät vastaavat yhteensä	669 816	587 141

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	4 220	4 220
Saamiset	18 215	14 124
Rahat ja pankkisaamiset	164	164
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	22 599	18 508

VASTAAVAA YHTEENSÄ	692 415	605 649
---------------------------	----------------	----------------

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma	380 018	380 018
Ed.tilikausien voitto/tappio	10 316	8 462
Tilikauden voitto/tappio	2 226	1 854
Oma pääoma yhteensä	392 560	390 334

POISTOERO	34 497	36 347
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	17 298	9 961

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen	213 622	120 905
Lyhytaikainen	34 438	48 102
Vieras pääoma yhteensä	248 060	169 007

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	692 415	605 649
-----------------------------	----------------	----------------

RAHOITUSLASKELMAENNUSTE

**Varsinaisen toiminnan ja
investointien kassavirta**

	Tilinpäätös 2012	Tulosbudjetti 2013	Ennuste 2013
Tulorahoitus			
Liikevoitto	25 387	26 106	30 251
Poistot	31 059	33 569	34 099
Rahoitustuotot ja -kulut	-20 828	-23 065	-22 539
Investoinnit	-76 564	-147 267	-116 774
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-40 946	-110 658	-74 962

Rahoitustoiminnan kassavirta

Lainakannan muutokset	48 012	107 346	92 717
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 032	3 312	-17 755
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	40 981	110 658	74 962

Kassavarojen muutos

Kassavarat tilikauden alussa 01.01.	129	129	164
Kassavarat tilikauden lopussa 31.12.	164	129	164

KÄYTTÖMAISUUSHANKINNAT, 1000 €	Toteutunut 30.6.2013	Ennuste 2013	Tulosbudjetti 2013
HKL-Liikelaitos			
Tuotantoinvestoinnit	6 208	12 938	23 065
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	<u>11 632</u>	<u>68 379</u>	<u>88 432</u>
HKL-Liikelaitos	17 840	81 317	111 497
HKL-RAITIOLIIKENNE	3 250	13 358	13 233
HKL-METROLIIKENNE	703	22 099	22 137
HKL YHTEENSÄ	21 792	116 774	146 867

TUNNUSLUVUT

	Ennuste 2013	Tilinpäätös 2012
TOIMINNAN LAAJUUS		
Liikevaihto (1 000 €)	148 420	139 721
Liikevaihto/henkilö	139,5	135,0
Liikevaihdon muutos %	6,2	3,2
Investoinnit (1 000 €)	116 774	76 564
Taseen loppusumma (1 000 €)	692 415	605 649
Henkilöstökulut (1 000 €)	55 299	53 418
Henkilöstökulut liikevaihdosta %	37,3	38,2
Henkilöstö keskimäärin	1064	1035

KANNATTAVUUS JA PÄÄOMAN TUOTTO

Oman pääoman tuotto-%	6,9	5,9
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,9	4,7
Liikevoitto (1 000 €)	30 251	25 387
Liikevoitto - %	20,4	18,2

MAKSUVALMIUS

Quick ratio	0,5	0,3
Current ratio	0,7	0,4

VAKAVARAISSUUS

Omavaraisuusaste %	64,2	72,1
--------------------	------	------

Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos

LIITE 7

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

TOIMINNAN LAAJUUS

Liikevaihto / henkilö (1 000 €)		Liikevaihto / Henkilöstö keskimäärin
Liikevaihdon muutos, %	100 x	Liikevaihdon muutos / Liikevaihto edellisellä kaudella
Henkilöstökulut liikevaihdosta %	100 x	Liikevaihto kaudella

KANNATTAVUUS JA PÄÄOMAN TUOTTO

Oman pääoman tuotto, %	100 x	(Liikelylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / (Oma pääoma+ vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot(keskimäärin tilikaudella))
Sijoitetun pääoman tuotto, %	100 x	(Liikelylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / (Oma pääoma+ Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)
Liikevoitto, %	100 x	Liikelylijäämä / Liikevaihto

MAKSUVALMIUS

Quick ratio		(Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)
Current ratio		(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

VAKAVARAISUUS

Omavaraisuusaste, %	100 x	Oikaistu oma pääoma / (Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut)
---------------------	-------	--

Matkustajamäärä, milj. matkaa

	TP2012	30.6.2012	30.6.2013	Ero-%
Raitio	57,2	28,1	29,1	3,6%
Metro	62,2	32,1	33,2	3,4%
Lautta	1,6	0,7	0,8	10,8%
Yhteensä	121,0	60,9	63,1	3,6%

Paikkakilometrit, milj. km

	TP2012	30.6.2012	30.6.2013	Ero-%
Raitio	572,7	281,6	294,2	4,5%
Metro	2095,3	1062,8	1068,0	0,5%
Yhteensä	2668,0	1344,4	1362,2	1,3%